

KARTOGRAMI

The Atlas of the Real World – Mapping the Way We Live D. Dorlinga, M. Newmana i A. Barford objavljen 2008. sastoji se od 366 tematskih karata svijeta izrađenih metodom površinskih kartograma. Prema engleskoj stručnoj terminologiji površinski kartogram (*area cartogram*) je tematska karta na kojoj se veličina (površina) neke teritorijalne, najčešće administrativne, jedinice mijenja (povećava ili smanjuje) u skladu s veličinom atributa. Na primjer ako jedna država ima dvostruko više stanovnika od neke druge države, tada je površina prve države na karti dvostruko veća od druge države neovisno o njihovim stvarnim površinama.

U hrvatskoj kartografskoj terminologiji termin površinski kartogram odnosi se na drugu vrstu karata. To je tematska karta na kojoj su pojave ili stanja prikazani unutar raznih teritorijalnih, najčešće administrativnih, jedinica u relativnom odnosu, pomoću stupnjevito diferenciranih tonova jedne boje, pomoću više boja ili pomoću površinskih uzoraka. Takva vrsta karata naziva se i koropletna karta. Oba termina nastala su pod utjecajem njemačkih termina *Flächenkartogramm* ili *Choroplethenkarte*.

U stručnoj terminologiji nisu poželjni sinonimi, uvijek treba dati prednost jednom terminu. Stoga za tu vrstu karata predlažemo termin koropletna karta. U engleskoj terminologiji to je *choropleth map*. I u najnovijoj njemačkoj stručnoj literaturi termin *Kartogramm* označava tematske karte u kojima se veličina teritorijalne jedinice mijenja u skladu s veličinom atributa. Naime, u Njemačkoj je 2010. objavljen tematski atlas Njemačke *Deutschland anders sehen*. Za svaku temu postoje dvije karte – koropletna karta i *bevölkerungsproportionales Kartogramm*. U osvrtu na taj atlas i u uglednom njemačkom kartografskom časopisu *Kartographische Nachrichten* naglašena je potreba za promjenom termina (KN 2011, 3, 144-146).

Osim površinskih kartograma postoje i linijski kartogrami. Predlažemo ove definicije:

kartogram

Tematska karta na kojoj su udaljenosti u nekoj linijskoj mreži ili površine teritorijalnih, najčešće administrativnih, jedinica namjerno deformirane u skladu sa svrhom karte odnosno veličinom atributa. Kartogrami se dijele na linijske i površinske.

Vidi: kartogram, linijski; kartogram, površinski

En. cartogram

kartogram, linijski

Tematska karta na kojoj su udaljenosti u nekoj linijskoj mreži namjerno deformirane u skladu sa svrhom karte.

Primjer: Kartografski prikaz tramvajskih linija ili linija podzemne željeznice u nekom gradu.

Na takvoj karti nisu bitne udaljenosti između stanica ni njihov položajno točni prikaz, već redoslijed stanica i laka čitljivost karte.

En. cartogram, linear; cartogram, line; cartogram, distance

kartogram, površinski

Tematska karta na kojoj se veličina (površina) neke teritorijalne, najčešće administrativne, jedinice mijenja (povećava ili smanjuje) u skladu s veličinom atributa.

Primjer: Ako jedna država ima dvostruko više stanovnika od neke druge države, tada je površina prve države na karti dvostruko veća od druge države neovisno o njihovim stvarnim površinama.

En. cartogram, area; map, value-by-area

Nedjeljko Frančula i Stanislav Frangeš